

ΆΡΘΡΟ 20 ΠΑΡ. 2 Σ.

Ι. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ (2023-2025)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

1.	ΣτΕ 993/2025, 992/2025, 850/2025 (κείμενο μη διαθέσιμο προς στιγμήν)
2.	ΣτΕ 87/2025 = 7. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005)..... Ενόψει των ανωτέρω, η λήψη του διοικητικού μέτρου της ανάκλησης διορισμού του υπαλλήλου που προκάλεσε δολίως την παρανομία του διορισμού του δεν αντίκειται καταρχήν στις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 2 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 και 8 της ΕΣΔΑ (βλ. ΣτΕ 346, 350/2023 7μ., 2759, 2760/2022, 2763, 2766, 2775-7/2022 7μ.).
3.	ΣτΕ 35/2025 = 8. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας δεν προηγήθηκε της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης κλήση προς ακρόαση της αιτούσας, κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Όπως όμως έχει κριθεί, δεν απαιτείται προηγούμενη ακρόαση σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, στις οποίες η έκδοση της διοικητικής πράξης δεν συναρτάται με την υποκειμενική συμπεριφορά του διοικουμένου, αλλά στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα (βλ. ΣτΕ ΣτΕ 1505/2010 7μ., 235-40, 1570-1/2023 κ.ά.).
4.	ΣτΕ 2267/2024 = 5. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθ. 20 παρ. 2 του Συντ. και 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), η αιτούσα δεν κλήθηκε πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης να εκθέσει τις απόψεις της σχετικά με την εν γένει επιβολή σε βάρος της υποχρέωσης απόδοσης ποσού επιστροφής (rebate) καθώς και ως προς την ορθότητα και ακρίβεια των στοιχείων που λαμβάνονται υπ' όψιν για τον υπολογισμό. Ο λόγος αυτός, ανεξαρτήτως εάν προβάλλεται λυσιτελώς δεδομένου ότι η αιτούσα δεν προσδιορίζει τους ουσιώδεις ισχυρισμούς που δεν μπόρεσε να προβάλει ενώπιον της Διοικήσεως (βλ. ΟλΣτΕ 4447/2012), προβάλλεται, σε κάθε περίπτωση, αβασίμως. Διότι, σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, στις οποίες η έκδοση της διοικητικής πράξεως δεν

	συναρτάται με την υποκειμενική συμπεριφορά του διοικουμένου, αλλά στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα, δεν απαιτείται προηγούμενη ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2035-2042/2023 και εκεί νμλ)
5.	ΣτΕ 2068/2024 = 14. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση των περί του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος, 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) και 6 της ΕΣΔΑ, δεδομένου ότι πριν την έκδοσή της ο αιτών δεν κλήθηκε σε ακρόαση ενώπιον της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων· αν, δε, είχε κληθεί, θα είχε προβάλει όλους τους λόγους που προβάλλονται με την κρινόμενη αίτηση και, ιδίως, το ανεπίκαιρο επιβολής του επίδικου μέτρου, την ασυνάφεια αυτού προς τα καθήκοντα του Κοσμήτορα, την κακή άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης, λόγω της αντίθετης γνωμοδότησης της Συγκλήτου, καθώς και την παραβίαση των αρχών της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και της αναλογικότητας. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί. Τούτο δε, προεχόντως, διότι, ανεξαρτήτως του ότι ο αιτών είχε παραστεί και εκφράσει τις απόψεις του ενώπιον της Συγκλήτου, η οποία γνωμοδότησε σχετικώς με την επιβολή του επίδικου μέτρου, πάντως όλοι οι ως άνω ισχυρισμοί, οι οποίοι, κατά τον αιτούντα, έπρεπε να έχουν τεθεί ενώπιον του αποφασίζοντος οργάνου, δεν είναι ουσιώδεις, εφόσον, κατά τα ήδη γενόμενα δεκτά, δεν είναι ικανοί να κλονίσουν τη νόμιμη και επαρκή, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης (πρβλ. ΣτΕ 1671/2021).
6.	ΣτΕ 2035/2024 = 7. Επειδή, οι ως άνω διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ. επιβάλλουν, καταρχήν, ως ουσιώδη τύπο της διαδικασίας για την έκδοση δυσμενούς ατομικής διοικητικής πράξης σε βάρος προσώπου την προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου, θεσπίζοντας υποχρέωση της Διοίκησης να τον καλέσει να εκθέσει τις απόψεις του πριν από την έκδοση σε βάρος του της πράξης αυτής (ΣτΕ 1877/2016 7μ., πρβλ. ΣτΕ 239/2012 , 1711/2011 7μ., 1713/1994 7μ., 2256/2000).
7.	ΣτΕ 2017/2024 = 10. Επειδή, ο λόγος ακυρώσεως ότι οι επίμαχοι περιορισμοί στις χρήσεις γης ετέθησαν κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας δεδομένου ότι δεν προέκυπταν ούτε από τις γνωμοδοτήσεις του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου ούτε από τις εισηγήσεις των αρμοδίων ΔΙΠΕΧΩΣΧ και ΣΥΠΟΘΑ, ώστε να είναι δυνατή η άσκηση ενστάσεων κατ' αυτών, ενώ δεν υπήρξε προηγούμενη ενημέρωση και ακρόαση των αιτούντων κατά παράβαση του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος εφαρμόζεται προκειμένης της εκδόσεως διοικητικών πράξεων που συναρτώνται με υποκειμενική συμπεριφορά του θιγομένου από αυτές και, πάντως, δεν εφαρμόζεται επί εγκρίσεως και τροποποίησης σχεδίων πόλεως, αφού, στην περίπτωση αυτή, η κρίση περί της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων εκδόσεώς τους διαμορφώνεται με βάση αντικειμενικά δεδομένα (ΣτΕ 2155/2019 , 2728/2014 κ.ά.), ενώ, περαιτέρω, η Διοίκηση δεν είχε εν προκειμένω υποχρέωση εκ νέου τηρήσεως των διατυπώσεων δημοσιότητας και γνωστοποίησης του προτεινόμενου προς έγκριση ρυμοτομικού σχεδίου εφόσον η εν λόγω ρύθμιση περί αποκλεισμού ορισμένων από τις επιτρεπόμενες χρήσεις πολεοδομικού κέντρου δεν ήταν ουσιώδης και δεν αποτελούσε βασική τροποποίηση και αλλοίωση του σχεδίου που αρχικά εκτέθηκε και γνωστοποιήθηκε στους ενδιαφερόμενους (πρβλ. ΣτΕ 720/2015 , 3304/2007 κ.ά.).

8.	ΣτΕ 1915/2024 = 11. Επειδή, με την προσβαλλόμενη πράξη το Δ.Σ. του καθ' ου ν.π.δ.δ., ενεργώντας στο πλαίσιο της αρχής της ελεύθερης εκλογής των οργάνων διοίκησής του από τα μέλη του, εξέφρασε κυριαρχικώς τη βούληση του Επιμελητηρίου να παύσει τον αιτούντα από τη θέση του Προέδρου, λόγω του ότι αυτός δεν είχε πλέον την εμπιστοσύνη του οργάνου αυτού. Η πράξη δε αυτή, με το ανωτέρω περιεχόμενο, δεν έχρηζε περαιτέρω αιτιολογίας (βλ. ΣτΕ 4653/2015), ούτε απητείτο ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσής της η προηγούμενη κλήση του αιτούντος προκειμένου να εκφράσει τις απόψεις του. Για τον λόγο αυτόν, πρέπει να απορριφθούν οι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι ανατιολόγητη και ότι εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος.
9.	ΣτΕ 1846/2024 = 8. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005). Η ανακλητική πράξη πρέπει κατ' αρχήν να αιτιολογείται επαρκώς ως προς το ότι ο διορισθείς προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την παρανομία της πράξης διορισμού του (βλ. ΣτΕ 1437/2021 7μ., 1094/2014 , πρβλ. ΣτΕ 2616/2012 επτ., 2319/2012 , 3569/1998 , 2429/1992).
10.	ΣτΕ 1785/2024 = ομοίως με ανωτέρω
11.	ΣτΕ 1748/2024 = 3. Επειδή ο εκκαλών προβάλλει, προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του για την άσκηση της εφέσεως, ότι η προσβληθείσα υπουργική απόφαση ακυρώθηκε λόγω ανεπαρκούς αιτιολογίας χωρίς να εξεταστούν οι λοιποί προβληθέντες με την αίτηση ακυρώσεως λόγοι περί α) αντιθέσεως των διατάξεων των άρθρων 40 και 41 του ν. 4046/2019, κατ' εφαρμογή των οποίων εξεδόθη η ως άνω απόφαση, προς τα άρθρα 4 παρ. 1 και 3, 5 παρ. 2 εδ. α, 20 παρ. 2, 25 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος, β) παραβάσεως των αρχών του συνταγματικού και διοικητικού δικαίου, γ) των διεθνών συνθηκών, δ) παραβάσεως νόμου και δη του άρθρου 4 του ν. ΔΣΙΓ/1913, του άρθρου μόνου του ν. 1524/1918, των άρθρων 14 περ. α και β και 23 περ. α του ΤΝΑ 1856, των άρθρων 14, 32 δις και 33 περ. 3 του ν.δ. 3370/1955, των άρθρων 16, 17, 27 και 34 του ν. 3284/2004, του άρθρου 2 ΑΚ, των άρθρων 171 παρ. 1 και 3, 148 ΚΔΔ, και 438-441, 455, 460, 463 και 464 ΚΠολΔ, και ε) περί παραβάσεως ουσιώδους τύπου, ως εκ της παραλείψεως της Διοικήσεως να λάβει υπ όψιν κρίσιμο για την έκβαση της ακυρωτικής διαφοράς αποδεικτικό υλικό, και δη δημόσια έγγραφα αποδεικτικά της ιθαγένειας και υπηκοότητας του Στ. Α. και του πατέρα του. Υπό τα δεδομένα αυτά, ο εκκαλών, καίτοι νικήσας διάδικος κατά την ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου δίκη, ασκεί παραδεκτώς την κρινόμενη έφεση, επιζητώντας την βελτίωση του αιτιολογικού της εκκαλουμένης αποφάσεως (ΣτΕ 2042/2022 , 1268/2014 , πρβλ. 4196/2012). Και τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς του, με την απόφαση αυτή δεν εξετάσθηκαν λόγοι ακυρώσεως, οι οποίοι προηγούνται εκείνου, ο οποίος έγινε δεκτός και αναφέρεται στην μη αιτιολόγηση της προσβληθείσης πράξεως (πρβλ. ΣτΕ 1855/2000 , 622/2010).

12.	ΣτΕ 1354/2024 = 11. Επειδή, το προσβαλλόμενο πρακτικό (απόφαση) εκδόθηκε κατ' εκτίμηση αντικειμενικών δεδομένων, ανεξάρτητων από υποκειμενική συμπεριφορά του αιτούντος και, ως εκ τούτου, δεν έχουν εν προκειμένω εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος και του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999), με τις οποίες κατοχυρώνεται το δικαίωμα ακρόασης του διοικουμένου από τη Διοίκηση πριν από κάθε ενέργεια ή μέτρο σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του (πρβλ. ΣτΕ 2415/2016 σκ. 15, 1607/2015 σκ. 7, 1797/2014 σκ. 12). Συνεπώς, αβασίμως προβάλλεται ότι το προσβαλλόμενο πρακτικό (απόφαση) εκδόθηκε κατά παραβίαση του, κατά την ανωτέρω συνταγματική διάταξη, δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης του αιτούντος, ο οποίος δεν κλήθηκε να εκθέσει τις απόψεις του και να αποκρούσει τους «αόριστους, αβάσιμους και μη νόμιμους ισχυρισμούς» που περιλαμβάνονταν στην προαναφερθείσα αίτηση θεραπείας - ένσταση της ανθυποψήφιάς του.
13.	ΣτΕ 719/2024 = 6. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι το δικάσαν δικαστήριο, κατ'εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων περί προηγούμενης ακρόασης (20 παρ.2 του Συντάγματος και 6 παρ.1 του ν.2690/1999 -Α'45), απέρριψε ως αλυσιτελή τον σχετικό λόγο της προσφυγής με την αιτιολογία ότι "οι ισχυρισμοί που θα προέβαλε η προσφεύγουσα αν είχε κληθεί δεν είναι ουσιώδεις, υπό την έννοια ότι θα μπορούσαν να ασκήσουν επιρροή στην εκτίμηση των πραγμάτων από τη Διοίκηση (ΣτΕ 689/2016)", διότι οι διατάξεις αυτές, κατά τα προβαλλόμενα, έχουν ερμηνευθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι έχουν την έννοια ότι "δεν απαιτείται πανηγυρική διατύπωση ειδικού και συγκεκριμένου ισχυρισμού περί των ουσιωδών ισχυρισμών που θα είχαν προβληθεί ενώπιον της Διοίκησης" (ΣτΕ 88, 91/2018) και ότι "δεν καθίσταται εκ των υστέρων αλυσιτελής ο οικείος λόγος προσφυγής συνεπεία της κρίσης του εφετείου επί των λόγων περί ουσιαστικών πλημμελειών της καταλογιστικής πράξης, δεδομένου ότι προηγείται η εξέταση των λόγων περί πλημμελειών της διοικητικής διαδικασίας" (ΣτΕ 91/2018). Ο λόγος είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, κατ' άρθρο 53 παρ. 3 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει, διότι με αυτόν, όπως προβάλλεται, δεν τίθεται νομικό ζήτημα, αλλά κατ'ουσίαν ζήτημα υπαγωγής και εκτίμησης εκ μέρους του δικαστηρίου της ουσίας του λυσιτελούς των επικαλούμενων ως ουσιωδών πραγματικών ισχυρισμών στην προσφυγή της αναιρεσεύουσας (ΣτΕ 1041/2020 σκ. 7, πρβλ. ΣτΕ 1690/2022 σκ. 9 κ.ά.).
14.	ΣτΕ 718/2024 = 7. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι το δικάσαν δικαστήριο, κατ'εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων περί προηγούμενης ακρόασης (20 παρ.2 του Συντάγματος και 6 παρ.1 του ν.2690/1999 -Α'45), απέρριψε ως αλυσιτελή τον σχετικό λόγο της προσφυγής με την αιτιολογία ότι "οι ισχυρισμοί που θα προέβαλε η προσφεύγουσα αν είχε κληθεί δεν είναι ουσιώδεις, υπό την έννοια ότι θα μπορούσαν να ασκήσουν επιρροή στην εκτίμηση των πραγμάτων από τη Διοίκηση (ΣτΕ 689/2016)", διότι οι διατάξεις αυτές, κατά τα προβαλλόμενα, έχουν ερμηνευθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι έχουν την έννοια ότι "δεν απαιτείται πανηγυρική διατύπωση ειδικού και συγκεκριμένου ισχυρισμού περί των ουσιωδών ισχυρισμών που θα είχαν προβληθεί ενώπιον της Διοίκησης" (ΣτΕ 88, 91/2018) και ότι "δεν καθίσταται εκ των υστέρων αλυσιτελής ο οικείος λόγος προσφυγής συνεπεία της κρίσης του εφετείου επί των λόγων περί ουσιαστικών πλημμελειών της καταλογιστικής πράξης, δεδομένου ότι προηγείται η εξέταση των λόγων περί πλημμελειών της διοικητικής διαδικασίας" (ΣτΕ 91/2018). Ο λόγος είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, κατ' άρθρο 53 παρ. 3 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει, διότι με αυτόν, όπως

	προβάλλεται, δεν τίθεται νομικό ζήτημα, αλλά κατ'ουσίαν ζήτημα υπαγωγής και εκτίμησης εκ μέρους του δικαστηρίου της ουσίας του λυσιτελούς των επικαλούμενων ως ουσιωδών πραγματικών ισχυρισμών στην προσφυγή της αναιρεσείουσας (ΣτΕ 1041/2020 σκ. 7, πρβλ. ΣτΕ 1690/2022 σκ. 9 κ.ά.).
15.	ΣτΕ 653/2024 = Περαιτέρω, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι και οι ισχυρισμοί των αιτούντων, με τους οποίους προβάλλεται ότι υφίσταται έλλειμμα δικαστικής προστασίας των ενδιαφερομένων και ότι παραβιάζονται οι διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 1-2 του Συντάγματος και η αρχή του κράτους δικαίου (άρθρο 25 παρ. 1 Συντ.), λόγω της αδιαφάνειας της ταξινομικής ψήφου, της αδυναμίας ελέγχου των εκλογικών αποτελεσμάτων εκ μέρους του Οργάνου Διενέργειας Εκλογών και κάθε ενδιαφερομένου και της ουσιαστικής αδυναμίας άσκησης ένστασης. Και τούτο διότι, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω διατάξεις της προσβαλλόμενης απόφασης, στο πρακτικό καταμέτρησης ψήφων και στο τελικό πρακτικό εκλογής καταγράφονται, με ευθύνη της Κεντρικής Εφορευτικής Επιτροπής, όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη διακρίβωση και επαλήθευση των αποτελεσμάτων από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο, μεταξύ δε άλλων αναγράφονται ο εκλεγμένος και ο αποκλεισθείς υποψήφιος ανά γύρο καταμέτρησης [πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 519/2015 σκ. 19].
16.	ΣτΕ 616/2024 = 14. Επειδή, όπως έχει ήδη κριθεί (βλ. ΣτΕ 1551/2022 , 609 , 1854/ 2021 , 1168/2017 κ.ά.), η διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος και οι διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, με τις οποίες κατοχυρώνεται και ρυθμίζεται η άσκηση του δικαιώματος προηγούμενης ακροάσεως, δεν έχουν έδαφος εφαρμογής σε περιπτώσεις διοικητικών πράξεων οι οποίες εκδίδονται βάσει αντικειμενικών προϋποθέσεων, ασυνδέτως προς οποιαδήποτε υποκειμενική συμπεριφορά του προσώπου, του οποίου τα συμφέροντα θίγουν. Περαιτέρω, για το λυσιτελές της προβολής από τον διοικούμενο λόγου ακυρώσεως περί μη τηρήσεως του δικαιώματος προηγούμενης ακροάσεως πριν την έκδοση της δυσμενούς γι' αυτόν πράξεως απαιτείται και παράλληλη αναφορά των ισχυρισμών που αυτός θα προέβαλε ενώπιον της Διοικήσεως, αν είχε κληθεί (ΣτΕ 609/2021 , 1168/2017 , 4447/ 2012 Ολ. κ.ά.). Εν προκειμένω, η έκδοση της ήδη προσβαλλομένης πράξεως με την οποία ανακλήθηκε η 7924/28.4.2017 απόφαση του Δημάρχου Λευκάδας περί προσλήψεως της αιτούσας σε θέση δικηγόρου στον Δήμο, δεν ερείδεται σε υποκειμενική συμπεριφορά της, αλλά σε στοιχεία αντικειμενικά, ήτοι στην υποχρέωση συμμορφώσεως του καθ' ου Δήμου προς την 2062/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του ουσιώδους τύπου της προηγούμενης ακροάσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.
17.	ΣτΕ 391/2024 = 5. ... Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, ερμηνευομένων σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 4 του Συντάγματος, συνάγεται ότι ναι μεν τα οικεία υγειονομικά όργανα είναι αρμόδια να αποφαινούνται σχετικά με τη φύση της νόσου του υπαλλήλου ως ιάσιμης ή μη και, βάσει των δεδομένων αυτών, να κρίνουν εξ αντικειμένου περί της κατ' αρχήν καταλληλότητας από απόψεως υγείας για την παραμονή του στην υπηρεσία, στο Υπηρεσιακό όμως Συμβούλιο ανήκει περαιτέρω η αρμοδιότητα της κρίσης για τη δυνατότητα ή μη απρόσκοπτης για την δημόσια υπηρεσία συνέχισης εκτέλεσης των καθηκόντων του υπαλλήλου ή άλλων παρεμφερών καθηκόντων, που προσιδιάζουν στην θέση που αυτός κατέχει, κατ' εκτίμηση ειδικότερα και όλων των λοιπών τυχόν συντρεχόντων δεδομένων, δηλαδή της φύσης και των ιδιαίτερων συνθηκών της εκτελούμενης από αυτόν εργασίας

	(ΣτΕ 137/2014 , 4192/2012 , 2052/2010 , 3276/2009 , 2785/1999 , 747/1998 , 102/1985 επτ.). Εξ άλλου, το Υπηρεσιακό Συμβούλιο, προκειμένου να διαμορφώσει την κρίση του, οφείλει, κατ' επιταγή του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος και λόγω της φύσης του προβλεπόμενου μέτρου, να καλεί προηγουμένως σε ακρόαση τον ενδιαφερόμενο για να διατυπώσει τις απόψεις του και να υποβάλει τα τυχόν κρίσιμα κατ' αυτόν στοιχεία, στην αντίθετη δε περίπτωση παραβιάζεται ουσιώδης τύπος της διαδικασίας (ΣτΕ 137/2014 , 4192/2012 , 3276/1999 , 102/1985 επτ.).
18.	ΣτΕ 287, 286, 284, 283, 282, 278/2024 = 6. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι δεν προηγήθηκε της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης κλήση προς ακρόαση της αιτούσας, κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Ο λόγος αυτός είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι δεν απαιτείται προηγούμενη ακρόαση σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, στις οποίες η έκδοση της διοικητικής πράξης δεν συναρτάται με την υποκειμενική συμπεριφορά του διοικουμένου, αλλά στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα (ΣτΕ 1569/2023). Εξάλλου, ο υπολογισμός του ένδικου ποσού «επιστροφής» γίνεται επί τη βάσει των προαναφερθέντων αντικειμενικών δεδομένων, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση των αρμοδίων υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται να καλούνται οι βαρυνόμενες φαρμακευτικές επιχειρήσεις να παράσχουν στοιχεία ή εξηγήσεις πριν από την έκδοση των σχετικών καταλογιστικών πράξεων (ΣτΕ 1571/2023 , 1649/2022 , 2120-1/2021 , 1045/2019).
19.	ΣτΕ 206/2024 = 6. ... Πράγματι δε η αιτούσα απολογήθηκε ενώπιον του εισηγητή κατά την ανωτέρω ημερομηνία, απαντώντας μάλιστα καταφατικά στην ερώτηση περί του αν είχε λάβει γνώση του κατηγορητηρίου και των εγγράφων που αναφέρονται στην από 4.10.2017 κλήση (βλ. τα πρακτικά της προφορικής απολογίας της αιτούσας) και, ακολούθως, κατέθεσε το από 10.11.2017 υπόμνημά της. Συνεπώς, τα προβαλλόμενα με το δικόγραφο προσθέτων λόγων ότι, κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας δεν κοινοποιήθηκε στην αιτούσα κατηγορητήριο ούτε ασκήθηκε πειθαρχική αγωγή, όπως επιβάλλεται από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και την αρχή του κράτους δικαίου, είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.
20.	ΣτΕ 157/2024 = 10. Επειδή, με το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως και το νομοτύπως υποβληθέν μετά τη συζήτηση από 17.1.2022 υπόμνημα προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι ακυρωτές, διότι, κατά παράβαση του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος και του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), δεν κλήθηκε η εταιρεία να εκθέσει τις απόψεις της και να προσκομίσει σχετικά στοιχεία πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Πειραιά περί διακοπής λειτουργίας της, ενώ ουδέποτε έλαβε γνώση του περιεχομένου της σχετικής εισηγήσεως της Υπηρεσίας. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα στην σκέψη 8, η λειτουργία της αιτούσας επιχείρησης τελούσε υπό την επιφύλαξη της τήρησης των σχετικών ΠΠΔ, στις οποίες περιλαμβάνεται και ο επίμαχος όρος για την ύπαρξη άδειας διάθεσης υγρών αποβλήτων (περ. Ε2-2 της προαναφερθείσας κυα Αριθμ. Φ.15/4187/266/11.4.2012), μετά δε από τη διαπίστωση της μη τήρησης του όρου αυτού κατά την επιθεώρηση της 16.11.2018 και πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Πειραιά ενημερώθηκε σχετικώς η αιτούσα [βλ. έγγραφα υπ' αριθμ. πρωτ. 12033/Φ14 ΑΙΡ 783/10.12.2018 και 1066/Φ14 ΑΙΡ 783/1.2.2019, στα οποία είχε επισημανθεί, μεταξύ άλλων, ότι η παράβαση του επίμαχου όρου των ΠΠΔ συνεπάγεται τη διακοπή λειτουργίας της], ενώ δόθηκε στην αιτούσα η δυνατότητα, με τις απαντήσεις της επί των εγγράφων αυτών, να εκθέσει τις επί του θέματος

	απόψεις της, όπως και έπραξε με την από 15.2.2019 επιστολή της προς την αδειοδοτούσα αρχή. Επίσης, όπως προκύπτει από το προοίμιο της προσβαλλόμενης αποφάσεως του Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Πειραιά, για την έκδοσή της λήφθηκαν υπόψη όλα τα υποβληθέντα από την αιτούσα έγγραφα και στοιχεία. Συνεπώς, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, τούτο δε ανεξαρτήτως του ότι η αιτούσα δεν αναφέρει, ως όφειλε για το λυσιτελές προβολής του, τους ισχυρισμούς που θα είχε προβάλει κατά την προηγούμενη ακρόασή της (βλ. ΣτΕ 171/2021, 2148/2020, 1258/2018).
21.	ΣτΕ 2386, 2385/2023 = 12. Επειδή, εξάλλου, προβάλλεται ότι η εκκαλουμένη απόφαση εσφαλμένα απέρριψε λόγο ακυρώσεως περί παράβασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που έχει ταχθεί για την έκδοση της απόφασης περί κατεδάφισης αυθαιρέτου εντός δασικής έκτασης και συγκεκριμένα, περί παραβίασης του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης (άρ. 20 παρ. 2 του Συντάγματος). Συγκεκριμένα, προβάλλεται ότι είναι εσφαλμένη η κρίση του εφετείου περί του ότι καλύφθηκε ο εν λόγω τύπος με την επίδοση πρόσκλησης του Δασάρχη Πάρνηθας προς τον νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας στις 21.6.2013 για την κατεδάφιση της επίδικης κατασκευής πριν την έναρξη ισχύος του άρθρου 67Α του ν. 998/1979 (στις 8.8.2014), με την αιτιολογία ότι ο τύπος αυτός προβλεπόταν και από την διάταξη του άρθρου 114 παρ. 3 του ν. 1892/1990 που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο της επίδοσης και η οποία είχε ταυτόσημο περιεχόμενο με αυτό της παρ. 3 του άρθρου 67Α του ν. 998/1979, που ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης. Αντιθέτως, κατά τα προβαλλόμενα, πριν την έκδοση της απόφασης κατεδάφισης θα έπρεπε να έχει λάβει χώρα νέα κλήση σε ακρόαση βάσει του νεότερου νομοθετικού καθεστώτος. Σχετικά με το ζήτημα αυτό της υποχρεωτικής προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου υπό την ισχύ του ν. 4280/ 2014, με τον οποία τροποποιήθηκε η ανωτέρω διάταξη του ν. 998/1979, προβάλλεται ότι δεν υπάρχει νομολογία του ΣτΕ, άλλως ότι οι κρίσεις της εκκαλουμένης είναι αντίθετες στην 4447/2012 απόφαση της ΟλομΣτΕ. 13. Επειδή, όπως έχει κριθεί, το περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 67Α του ν. 998/1979 (Α' 289), που προστέθηκε με το άρθρο 40 του ν. 4280/2014 (Α' 159), είναι σχεδόν πανομοιότυπο με αυτή του άρθρου 114 του ν. 1892/1990 (Α' 101), που καταργήθηκε με το άρθρο 53 παρ. 1 περ. ια του ν. 4280/2014, με εξαίρεση τον χρόνο προηγούμενης κλήτευσης που από 2 μέρες ορίζεται ήδη σε 5 μέρες (βλ. 634/2022, 1725/2019). Περαιτέρω, νομίμως εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 114 του ν. 1892/1990 ως προς τις ενέργειες της Διοίκησης που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 4280/ 2014 στις 8.8.2014 (βλ. ΣτΕ 634/2022, σκ. 8), όπως, εν προκειμένω, ως προς την κλήση για κατεδάφιση. Εξάλλου, κατά τα παγίως κριθέντα, υπό την ισχύ του ν. 1892/1990, η πρόσκληση προς απομάκρυνση της κατασκευής, η οποία αποσκοπεί στην παροχή δυνατότητας στον ενδιαφερόμενο να εκθέσει τις επί του θέματος απόψεις του ενώπιον της διοίκησης, καλύπτει τον τύπο της προηγούμενης ακρόασης, κατά το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του ΚΔΔ (ν. 2690/ 1999, Α' 45) [βλ. ΣτΕ 4464/2010 7μ., 1772/2017, 1546/2017, 4845/2012 κ.ά.]. Με αυτά τα δεδομένα, σχετικά με τα νομικά ζητήματα που τίθενται με τον εξεταζόμενο λόγο έφεσης υπάρχει νομολογία, η οποία είναι σύμφωνη με την κρίση της εκκαλουμένης απόφασης
22.	ΣτΕ 2361/2023 = 29. Επειδή, ακολούθως, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αντίκειται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος που κατοχυρώνει το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης, διότι με τις διατάξεις της προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής απόψεων εκ μέρους

	του υποχρέου αναφορικά μόνο με τον προσδιορισμό του ύψους της οφειλής και τους - περιοριστικά αναφερόμενους στο άρθρο 4 της προσβαλλομένης - λόγους εξαίρεσης, και όχι σχετικά με τη μη ύπαρξη οφειλής για άλλους νόμιμους λόγους. Συναφώς, με τον προβαλλόμενο ως τρίτο λόγο ακυρώσεως, ο αιτών ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αντίκειται στην αρχή της ισότητας, διότι με αυτή προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής απόψεων εκ μέρους μόνο του υποχρέου που αμφισβητεί τον προσδιορισμό του ύψους της οφειλής και προβάλλει τους λόγους εξαίρεσης του άρθρου 4 της προσβαλλομένης, και όχι εκείνου που αμφισβητεί την ύπαρξη της οφειλής για άλλους νόμιμους λόγους. 30. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, η άσκηση του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης αποβλέπει στην παροχή της δυνατότητας στον διοικούμενο, τον οποίον αφορά η δυσμενής διοικητική πράξη, να προβάλλει συγκεκριμένους ισχυρισμούς ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού οργάνου, ούτως ώστε να επηρεάσει τη λήψη από το όργανο αυτό της σχετικής απόφασης ύστερα από διαφορετική εμφάνιση ή εκτίμηση του πραγματικού υλικού, και τούτο, ανεξαρτήτως του αν παρέχεται στον διοικούμενο αυτόν η δυνατότητα να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή κατά της διοικητικής πράξης (ΣτΕ 4447/2012 Ολομ.). Περαιτέρω, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), δεν επιβάλλεται η κατά τις διατάξεις αυτές προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου, όταν το σε βάρος του διοικητικό μέτρο δεν συνδέεται κατά νόμο με υποκειμενική του συμπεριφορά αλλά λαμβάνεται βάσει αντικειμενικών δεδομένων (βλ., μεταξύ άλλων, ΣτΕ 1685/2013 Ολομ., 647/2021, 1505/2010, 4254/2009, 2968/2007, 3245/1984, 2594/1977).
23.	ΣτΕ 2101, 2085/2023 = 10. Κατά τους ειδικότερους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, η 7820/9.7.2002 επιστολή συντάχθηκε και απεστάλη κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 3 παρ. 1 του ν.δ. 688/1948, 9 παρ. 7 της 6016/1110/4.8.1948 απόφασης του Γενικού Γραμματέα Τουρισμού Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας του αναιρεσιβλήτου, 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) και των αρχών της χρηστής διοίκησης και της καλής πίστης, η πράξη του δε αυτή συνδεόταν αιτιωδώς με τη μη υπογραφή της ως άνω σύμβασης, την οποία ο Α. Διβάνης, ενόψει του θεσμικού του ρόλου, κατάφερε να ματαιώσει. Περαιτέρω, δεν τίθεται ζήτημα παραβίασης των διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας από το γεγονός ότι δεν κλήθηκε η αναιρεσείουσα από τον προαναφερόμενο Πρόεδρο του αναιρεσιβλήτου να εκφράσει τις απόψεις της πριν από την αποστολή των επίμαχων επιστολών, διότι η περιγραφόμενη στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση συμπεριφορά αυτού δεν οδήγησε σε έκδοση δυσμενών για την αναιρεσείουσα εκτελεστών διοικητικών πράξεων (πρβλ. Σ.τ.Ε. 807/2011 7μ., 2180/2013 7μ.).
24.	ΣτΕ 1792/2023 = 8. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την άροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται,

	πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005). Ενόψει των ανωτέρω, η λήψη του διοικητικού μέτρου της ανάκλησης διορισμού του υπαλλήλου που προκάλεσε δολίως την παρανομία του διορισμού του δεν αντίκειται καταρχήν στις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 2 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 και 8 της ΕΣΔΑ (βλ. ΣτΕ 2759, 2760/2022, 2763, 2766, 2775-7/2022 7μ.).
25.	ΣτΕ 1763/2023 = 33. Επειδή, όπως έχει κριθεί, η συνταγματική διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 2690/1999 (Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις, Α' 45), με τις οποίες κατοχυρώνεται και ρυθμίζεται η άσκηση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης, δεν έχουν έδαφος εφαρμογής σε περιπτώσεις δυσμενών διοικητικών πράξεων, οι οποίες εκδίδονται βάσει αντικειμενικών προϋποθέσεων, ασυνδέτως προς οποιαδήποτε υποκειμενική συμπεριφορά του προσώπου, του οποίου τα συμφέροντα θίγουν (ΣτΕ 609/2021 σκ. 11, 1168/2017 σκ. 14).
26.	ΣτΕ 1749/2023 = Εξάλλου, η δόλια συμπεριφορά του τού στερεί, καταρχήν, την προσδοκία για διατήρηση της θέσης του. Κάμψη των ανωτέρω θα ήταν δυνατόν να υπάρξει σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου η παρέλευση ιδιαίτερος μακρού χρόνου από τον διορισμό σε συνδυασμό με τις λοιπές περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, όπως οι ιδιάζουσες συνθήκες της προσωπικής και υπηρεσιακής κατάστασης του υπαλλήλου, θα καθιστούσαν την ανάκληση αντίθετη στην αρχή της αναλογικότητας, υπό το φως της οποίας πρέπει να ερμηνεύεται και η πιο πάνω διάταξη. Στην περίπτωση αυτή, η Διοίκηση δύναται, εκτιμώντας τις εξαιρετικές περιστάσεις, είτε να μην ανακαλέσει τον διορισμό είτε να τον ανακαλέσει για το μέλλον (ex nunc). Περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίστηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου για ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005).
27.	ΣτΕ 1742/2023 = Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από τη νομοθετική κατάστρωση της ειδικής διοικητικής διαδικασίας η οποία καταλήγει είτε στη μεταφορά της εγκατάστασης ή στην τεχνική της ανασυγκρότηση είτε, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, στη διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης, και υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, ο ενδιαφερόμενος φορέας έχει τη δυνατότητα, εντός της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της διαπιστωτικής πράξης, όχι μόνο να υποβάλει τα απαιτούμενα κατά το άρθρο 11 της Υ.Α. 483/35/Φ.15/17.1.2012 δικαιολογητικά για την έκδοση της απόφασης χορήγησης προθεσμίας για τεχνική ανασυγκρότηση ή προθεσμίας προς μεταφορά της μονάδος, αλλά και να διατυπώσει τις απόψεις του σε σχέση με τη συμβατότητα της λειτουργίας της επιχείρησής του προς τις διατάξεις των άρθρων 17-40 του ν. 3982/2011 και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ'

	εξουσιοδότηση αυτών, αποτρέποντας, με τον τρόπο αυτόν, τη δυσμενή, για τα συμφέροντά του, διακοπή της παραγωγικής του δραστηριότητας.
28.	ΣτΕ 1741/2023 = 8. Επειδή, με το 834/29.12.2020 δικόγραφο προσθέτων λόγων προβάλλεται ότι παραβιάστηκε το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του ν. 2690/1999 (ΚΔΔ-Α' 45), διότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε, χωρίς να κλητευθεί προηγουμένως η αιτούσα, ενώ υπήρχε εκκρεμοδικία ως προς τη νομιμότητα της διαπιστωτικής πράξης και ενώ η διοίκηση διέθετε διακριτική ευχέρεια ως προς την δέουσα να επιβληθεί κύρωση (πρόστιμο 1.000 έως 75.000 ευρώ ή διακοπή λειτουργίας, μερική ή ολική).
29.	ΣτΕ 1740, 1739/2023 = 12. Επειδή, προβάλλεται παραβίαση του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος και του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 τα οποία κατοχυρώνουν το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης, διότι α) η αιτούσα ουδέποτε εκλήθη σε ακρόαση πριν από την έκδοση της δυσμενούς γι' αυτήν Φ14632/οικ. 803/6.3.2020 πράξης του Αντιπεριφερειάρχη της ΠΕ Μεσσηνίας, β) ουδέποτε, μέχρι την έκδοση της ως άνω προσβαλλόμενης πράξης, της κοινοποιήθηκαν τα αποτελέσματα της από 12.2.2020 αυτοψίας, η οποία, μάλιστα, γ) βασίστηκε σε εσφαλμένη μεθοδολογία και στην οποία έχουν επιβληθεί διαδικαστικές πλημμέλειες, σφάλματα τα οποία θα είχε προβάλει η αιτούσα αν είχε κληθεί προς ακρόαση.
30.	ΣτΕ 1641, 1640/2023 = 9. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίστηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005).
31.	ΣτΕ 1639/2023 = 8. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίστηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005).
32.	ΣτΕ 1571, 1570, 1569, 1568/2023 = 8. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας δεν προηγήθηκε της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης κλήση προς ακρόαση της αιτούσας, κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Ο λόγος αυτός είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι δεν απαιτείται προηγούμενη ακρόαση σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, στις οποίες η έκδοση της διοικητικής πράξης δεν συναρτάται με την υποκειμενική

	συμπεριφορά του διοικουμένου, αλλά στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα (βλ. ΣτΕ 1505/2010 επτ., 609/2021, 1123/2018, 1168/2017, 3145/2015 κ.ά.). Εξ άλλου, ο υπολογισμός του ένδικου ποσού «επιστροφής» γίνεται επί τη βάσει των προαναφερθέντων αντικειμενικών δεδομένων, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση των αρμοδίων υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται να καλούνται οι βαρυνόμενες φαρμακευτικές επιχειρήσεις να παράσχουν στοιχεία ή εξηγήσεις πριν από την έκδοση των σχετικών καταλογιστικών πράξεων (βλ. ΣτΕ 1045/2019, 2120-1/2021).
33.	ΣτΕ 1308/2023 = 8. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Α' 45), η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005).
34.	ΣτΕ 1307/2023 = 11. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005). Περαιτέρω, με την απόφαση αυτή τέθηκαν in abstracto κριτήρια για τον προσδιορισμό του ποσού της καταβλητέας σύνταξης. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι το ποσό αυτό: α) δεν μπορεί να ισούται με το ποσό που θα ελάμβανε ο υπάλληλος εάν είχε νομίμως συσταθεί η υπαλληλική του σχέση, β) πρέπει, πάντως, να τελεί σε κάποια αναλογία προς τις αποδοχές ενέργειας και γ) δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το κατώτερο όριο σύνταξης κατ' άρθρο 55 παρ. 5 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα. Ενόψει των ανωτέρω, η λήψη του διοικητικού μέτρου της ανάκλησης διορισμού του υπαλλήλου που προκάλεσε δολίως την παρανομία του διορισμού του δεν αντίκειται καταρχήν στις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 2 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 και 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) και μεταγλωττίστηκε - αποδόθηκε στη δημοτική γλώσσα με το π.δ. 76/2022 (Α' 205), (βλ. ΣτΕ 2777/2022 7μ., καθώς και ΣτΕ 2766, 2775/2022 7μ., 346, 350/2023 7μ.).
35.	ΣτΕ 1304/2023 = 11. Επειδή, προβάλλεται, περαιτέρω, ότι, κατά παραβίαση του κατά τα άρθρα 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) δικαιώματός της σε προηγούμενη ακρόαση, η προσφεύγουσα δεν έλαβε γνώση στοιχείων του πειθαρχικού φακέλου, ώστε να μπορέσει να υπερασπιστεί τον εαυτό της, ενώ και το αίτημα αναβολής που υπέβαλε -για τον λόγο αυτόν- ενώπιον του Α' Κοινού Πειθαρχικού Συμβουλίου απερρίφθη, κατά παράβαση του δικαιώματός της σε δίκαιη δίκη. Ο λόγος αυτός είναι

	αβάσιμος και απορριπτέος κατά το πρώτο σκέλος του διότι, λόγω του ειδικού χαρακτήρα των ρυθμίσεων των άρθρων 134 και 135 του Υπαλληλικού Κώδικα που εκτέθηκαν στην ένατη σκέψη, σχετικά με την υποχρέωση προηγούμενης νόμιμης και εμπρόθεσμης κλήσης σε απολογία του υπαλλήλου σε βάρος του οποίου έχει κινηθεί πειθαρχική διαδικασία και με το δικαίωμα του διωκόμενου υπαλλήλου να λάβει γνώση του φακέλου της πειθαρχικής υποθέσεως και να ζητήσει εύλογη προθεσμία για την υποβολή εγγράφων στοιχείων, οι σχετικές με την προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου γενικές διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος και του άρθρου 6 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας δεν έχουν εφαρμογή στην πειθαρχική δίκη (ΣτΕ 990/2022 σκ. 8, 654/2021 σκ. 6, 1930/2018 σκ. 11, 3009/2017 σκ. 7, 3351/2015 σκ. 7, 1795/2012 σκ. 9, 807/2011 7μ. σκ. 11). Ο ειδικότερος δε ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι απερρίφθη το αίτημά της για αναβολή που είχε υποβάλει ενώπιον του Α' Κοινού Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Οικονομικών ερείδεται επί εσφαλμένης προϋποθέσεως διότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, αίτημα αναβολής είχε υποβληθεί μόνον ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Ζ' Πειθαρχικού Συμβουλίου που εξέδωσε την αρχική 17/2011 απόφαση, μετά δε την αναπομπή της υποθέσεως από το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο κατόπιν της αποδοχής της ενστάσεώς της, η προσφεύγουσα δεν επανέφερε νέο αίτημα αναβολής ώστε να κριθεί κατά τη συνεδρίαση κατά την οποία ελήφθη η προσβαλλόμενη απόφαση του Α' Κοινού Πειθαρχικού Συμβουλίου.
36.	ΣτΕ 1138/2023 = 10. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005).
37.	ΣτΕ 924/2023 = 6. Επειδή, το δικαίωμα ακρόασης του ενδιαφερομένου πριν από την έκδοση δυσμενούς διοικητικής πράξης, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), αποβλέπει στην παροχή της δυνατότητας στον διοικούμενο, τον οποίο αφορά η δυσμενής διοικητική πράξη, να προβάλλει συγκεκριμένους ισχυρισμούς ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού οργάνου, ούτως ώστε να επηρεάσει τη λήψη από το όργανο αυτό της σχετικής απόφασης, ύστερα από διαφορετική εμφάνιση ή εκτίμηση του πραγματικού υλικού (βλ. ΣτΕ 2095/2022, 567/2020, 3511-3513/2017, 1620-1625/2017 επταμ., 4447/2012 Ολομ.). 7. Επειδή, με την ένδικη προσφυγή προβλήθηκε από τον αναιρεσείοντα ότι η επίδικη καταλογιστική πράξη ήταν νομικά πλημμελής και ακυρωτέα, της πλημμέλειας συνισταμένης στην παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που επιβάλλει το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος (προσχηματική κλήση σε ακρόαση), καθώς και στην εν γένει παραβίαση του νομικού πλαισίου που διέπει την έκδοση υπηρεσιακού σημειώματος ελέγχου κατ' άρθρο 36 παρ. 7 του Κ.Β.Σ. Και τούτο διότι, όπως υποστήριξε, από την αντιπαραβολή των ημερομηνιών κατά τις οποίες συντάχθηκαν το υπηρεσιακό σημείωμα ελέγχου (3.3.2010), το έγγραφο κλήσης σε ακρόαση (3.3.2010) -που του επιδόθηκε στις

	10.3.2010 -και η έκθεση ελέγχου (23.3.2010), προέκυπτε ότι κατά τον χρόνο που κλήθηκε σε ακρόαση δεν είχε ακόμη συνταχθεί η έκθεση ελέγχου, με συνέπεια οι επιγραμματικές διαπιστώσεις που αναφέρονταν στο οικείο υπηρεσιακό σημείωμα ελέγχου, στο οποίο παρέπεμπε η κλήση προς ακρόαση, να μη παράσχουν καμία πληροφορία περί της επεξεργασίας και των συλλογισμών του ελέγχου, βάσει των οποίων (ο έλεγχος) ήχθη ακολούθως στα επίδικα συμπεράσματα και εν τέλει στην καταλογισθείσα παράβαση και να μη του έχει δοθεί η δυνατότητα αντίκρουσης των αποδοθεισών παραβάσεων. 8. Επειδή με τον τρίτο λόγο της κρινόμενης αίτησης προβάλλεται ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, δέχθηκε η αναιρεσιβαλλομένη ότι τηρήθηκε η προηγούμενη ακρόαση η οποία έλαβε χώρα πριν από τη σύνταξη της έκθεσης ελέγχου. Ειδικότερα, υποστηρίζεται ότι ερμηνεία κατά την οποία η κλήση σε ακρόαση (πρέπει και αρκεί να) γίνεται οποτεδήποτε πριν από την έκδοση της καταλογιστικής πράξης (έστω δηλαδή και την ίδια ημέρα σε ώρα πρότερη αυτής) θα οδηγούσε σε καταστρατήγηση της εν λόγω συνταγματικής διάταξης. Τέλος προβάλλεται ότι εσφαλμένως κρίθηκε αφενός μεν ότι η κλήση σε ακρόαση πρέπει να γίνεται πριν από τη σύνταξη της έκθεσης ελέγχου, καθώς "είναι προδήλως πρόωρη, αφού ο έλεγχος δεν έχει ακόμη σαφή εικόνα περί τις διαπιστωθείσες παραβάσεις", αφετέρου δε ότι το σημείωμα του άρθρου 36 παρ. 7 του ΚΒΣ ταυτίζεται με την προηγούμενη ακρόαση.
38.	ΣτΕ 918/2023 = Συνεπώς, ο προσφεύγων δεν στερήθηκε της δυνατότητας να υπερασπιστεί την υπόθεσή του επαρκώς και να εκθέσει τις απόψεις του, κατά τρόπο ώστε να μην γεννάται ζήτημα στέρησης του δικαιώματος υπεράσπισής του (πρβλ. ΣτΕ 1402/2018), απορριπτομένων ως αβάσιμων των προβαλλόμενων περί παραβάσεως του δικαιώματός του σε προηγούμενη ακρόαση καθώς και του τεκμηρίου της αθωότητας λόγω μη κλήσης αυτού σε εξέταση. Και τούτο ανεξαρτήτως του ότι, όπως έχει κριθεί (ΣτΕ 990/2022, 1930/2018, 3009/2017, 3351/2015, 1795/2012), η διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, παράβαση της οποίας επικαλείται ο προσφεύγων, δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω, λόγω του ειδικού χαρακτήρα των ρυθμίσεων των άρθρων 134 και 135 του Υ.Κ.
39.	ΣτΕ 742/2023 = 9. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 27 παρ. 2 εδ. β' του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος όχι μόνο διορίστηκε παρανόμως αλλά επιπλέον ήταν ο ίδιος που προκάλεσε δολίως ή υποβοήθησε την παρανομία, η πράξη διορισμού του ανακαλείται και μετά την παρέλευση της διετούς προθεσμίας εντός της οποίας ανακαλούνται, καταρχήν, οι παράνομοι διορισμοί. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται, πριν από την έκδοση της ανακλητικής του διορισμού πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005). Η ανακλητική πράξη πρέπει να αιτιολογείται επαρκώς ως προς το ότι ο διορισθείς προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την παρανομία της πράξης διορισμού του (βλ. ΣτΕ 1437/2021 7μ., 1094/2014, πρβλ. ΣτΕ 2616/2012 7μ., 2319/2012, 3569/1998, 2429/1992). Η αιτιολογία αυτή μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου.
40.	ΣτΕ 631/2023 = 9. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 27 παρ. 2 εδ. β' του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος όχι μόνο διορίστηκε παρανόμως αλλά επιπλέον ήταν ο ίδιος που προκάλεσε δολίως ή

	υποβοήθησε την παρανομία, η πράξη διορισμού του ανακαλείται και μετά την παρέλευση της διετούς προθεσμίας εντός της οποίας ανακαλούνται, καταρχήν, οι παράνομοι διορισμοί. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται, πριν από την έκδοση της ανακλητικής του διορισμού πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005). Η ανακλητική πράξη πρέπει καταρχήν να αιτιολογείται επαρκώς ως προς το ότι ο διορισθείς προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την παρανομία της πράξης διορισμού του (βλ. ΣτΕ 1437/2021 7μ., 1094/2014 , πρβλ. ΣτΕ 2616/2012 7μ., 2319/2012 , 3569/1998 , 2429/1992). Η αιτιολογία αυτή μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου.
41.	ΣτΕ 630/2023 = 11. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι κατά παράβαση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος, ο αιτών δεν κλήθηκε προσηκόντως να εκθέσει τις απόψεις του σχετικά με τα πειθαρχικά παραπτώματα που του αποδόθηκαν με την πειθαρχική δίωξη («κανονική δίωξη») πριν από την άσκησή της· αναφέρει δε τις απόψεις που θα είχε προβάλει αν είχε κληθεί. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος δεν συνάγεται υποχρέωση της Διοίκησης να καλέσει τον διοικούμενο να εκθέσει τις απόψεις του πριν από την έκδοση μη εκτελεστής πράξης (βλ. ΣτΕ 2267/1982), όπως είναι η επίδικη δίωξη (βλ. ΣτΕ 595/2019, σκ. 5, 3385/2017, σκ. 1-2, 1530/1992, σκ. 5). Εξάλλου, ούτε από άλλη διάταξη προβλέπεται τέτοια υποχρέωση της Διοίκησης.
42.	ΣτΕ 354/2023 = 7. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005).
43.	ΣτΕ 350, 346/2023 = 10. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005).
44.	ΣτΕ 242/2023 = 15. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας δεν προηγήθηκε της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης κλήση προς ακρόαση της αιτούσας, κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Ο λόγος αυτός είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι δεν απαιτείται προηγούμενη

	ακρόαση σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, στις οποίες η έκδοση της διοικητικής πράξης δεν συναρτάται με την υποκειμενική συμπεριφορά του διοικουμένου, αλλά στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα (βλ. ΣτΕ 1505/2010 επτ., 609/2021, 1123/2018, 1168/2017, 3145/2015 κ.ά.). Εξ άλλου, ο υπολογισμός του ένδικου ποσού «επιστροφής» γίνεται επί τη βάσει των προαναφερθέντων αντικειμενικών δεδομένων, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση των αρμοδίων υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται να καλούνται οι βαρυνόμενες φαρμακευτικές επιχειρήσεις να παράσχουν στοιχεία ή εξηγήσεις πριν από την έκδοση των σχετικών καταλογιστικών πράξεων (βλ. ΣτΕ 1045/2019, 2120/2021).
45.	ΣτΕ 240, 237, 236, 234/2023 = 15. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας δεν προηγήθηκε της έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης κλήση προς ακρόαση της αιτούσας, κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Ο λόγος αυτός είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι δεν απαιτείται προηγούμενη ακρόαση σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, στις οποίες η έκδοση της διοικητικής πράξης δεν συναρτάται με την υποκειμενική συμπεριφορά του διοικουμένου, αλλά στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα (βλ. ΣτΕ 1505/2010 επτ., 609/2021, 1123/2018, 1168/2017, 3145/2015 κ.ά.). Εξ άλλου, ο υπολογισμός του ένδικου ποσού «επιστροφής» γίνεται επί τη βάσει των προαναφερθέντων αντικειμενικών δεδομένων, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση των αρμοδίων υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται να καλούνται οι βαρυνόμενες φαρμακευτικές επιχειρήσεις να παράσχουν στοιχεία ή εξηγήσεις πριν από την έκδοση των σχετικών καταλογιστικών πράξεων (βλ. ΣτΕ 1045/2019, 2120/2021).
46.	ΣτΕ 203/2023 = 13 Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ακύρωσης προβάλλεται ότι κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας οι αιτούντες δεν προσκλήθηκαν ποτέ να παραστούν κατά την εκδίκαση των τεσσάρων (4) ενστάσεων τους κατά της πράξης εφαρμογής και να προβούν σε απόδειξη των ισχυρισμών μας και ανταπόδειξη κατά της πράξης εφαρμογής. Όπως, όμως, προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 5, 6 του ν. 1337/1983, σχετικά με την εφαρμογή της πολεοδομικής μελέτης, όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 2242/1994, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 9 παρ. 1 του από 16.8.1985 π.δ/τος, σε συνδυασμό με την εκδοθείσα κατ'εξουσιοδότηση της παρ. 6 του άρθρου 12 του ν. 1337/1983, απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ 79881/3445/ 6.12.1984 σχετικά με τον καθορισμό του χρόνου, του τρόπου δημοσιότητας της πρόσκλησης για την υποβολή δηλώσεων ιδιοκτησίας, του περιεχόμενου αυτών, των προθεσμιών υποβολής και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας, δεν προβλέπεται κλήση για παράσταση ενώπιον των αρμοδίων οργάνων όσων υπέβαλαν ενστάσεις κατά της πράξης εφαρμογής (πρβλ. ΣτΕ 969/2006 σκ. 9), δεδομένου ότι όλοι οι ισχυρισμοί τους πρέπει να περιλαμβάνονται στην ένσταση. Συνεπώς, ο προβαλλόμενος λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.
47.	ΣτΕ 170/2023 = 10. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 27 παρ. 2 εδ. β' του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος όχι μόνο διορίστηκε παρανόμως αλλά επιπλέον ήταν ο ίδιος που προκάλεσε δολίως ή υποβοήθησε την παρανομία, η πράξη διορισμού του ανακαλείται και μετά την παρέλευση της διετούς προθεσμίας εντός της οποίας ανακαλούνται, καταρχήν, οι παράνομοι διορισμοί. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται, πριν από την έκδοση της ανακλητικής του διορισμού πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/ 1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής

	Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση (βλ. ΣτΕ 2739-2742/2005). Η ανακλητική πράξη πρέπει καταρχήν να αιτιολογείται επαρκώς ως προς το ότι ο διορισθείς προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την παρανομία της πράξης διορισμού του (βλ. ΣτΕ 1437/2021 7μ., 1094/2014, πρβλ. ΣτΕ 2616/2012 7μ., 2319/2012, 3569/1998, 2429/1992). Η αιτιολογία αυτή μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου. 13. Επειδή, με την αίτηση ακυρώσεως προβλήθηκε ότι κατά παράβαση των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) ο εκκαλών κλήθηκε μεν από τον Δήμο Λαμιέων με το 18674/28.2.2014 έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών να εκθέσει τις απόψεις του στις 4.3.2014, πλην αυτός υπέβαλε την 19073/4.3.2014 αίτηση, με την οποία ζήτησε να του δοθεί εύλογη παράταση, ο δε ανωτέρω προϊστάμενος ανέγραψε επ' αυτής ότι «γίνεται δεκτό το αίτημα για χορήγηση ολιγοήμερης προθεσμίας» και ενημέρωσε προφορικά τον εκκαλούμενο ότι θα λάβει νέα ειδοποίηση· τέτοια ειδοποίηση ουδέποτε έλαβε χώρα και η πράξη ανάκλησης του διορισμού του εκκαλούντος εκδόθηκε χωρίς προηγουμένως αυτός να δυνηθεί να εκθέσει τις απόψεις του. 15. Επειδή, με την έφεση προβάλλεται ότι το Διοικητικό Εφετείο εσφαλμένα ερμήνευσε τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας· με τον τρόπο αυτό η εκκαλούμενη απόφαση έρχεται σε αντίθεση με την αμετάκλητη 9467/2000 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Ο λόγος είναι απορριπτέος, εν πάση περιπτώσει, ως απαράδεκτος, σύμφωνα με διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989, όπως ερμηνεύθηκε στην ένατη σκέψη, διότι, ο εκκαλών δεν προσκόμισε στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών την οποία επικαλείται είναι ανέκκλητη.
48.	ΣτΕ 40, 39/2023 = 13. Επειδή, οι διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας δεν κατοχυρώνουν την αυτοπρόσωπη παράσταση, σε κάθε περίπτωση, των ενδιαφερομένων ενώπιον των αρμοδίων ατομικών ή συλλογικών οργάνων, κατά τις συνεδριάσεις στις οποίες διατυπώνονται οι οικείες γνωμοδοτήσεις ή λαμβάνονται οι τελικές αποφάσεις των εν λόγω οργάνων, και την προφορική ανάπτυξη των ισχυρισμών τους ενώπιον των οργάνων αυτών (ΣτΕ 3744/2009, 3768/2003). Εν προκειμένω, όπως εκτέθηκε, η 6305/3595/12.6.2009 πράξη της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας, στην οποία παρατίθενται εκτενώς οι λόγοι που θεμελιώνουν, κατά τη Διοίκηση, την μη τήρηση κρίσιμων όρων της απόφασης υπαγωγής της επίμαχης επένδυσης στις διατάξεις του ν. 1892/1990, κοινοποιήθηκε στην αιτούσα προκειμένου να εκφράσει τις απόψεις της· προς αντίκρουση των διαλαμβανομένων στην ανωτέρω πράξη, η αιτούσα κατέθεσε στην αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας υπόμνημα, προβάλλοντας τους ισχυρισμούς της· όπως προκύπτει εξ άλλου από το 86/8.7.2009 πρακτικό συνεδρίασης της γνωμοδοτικής επιτροπής, από την επιτροπή ελήφθησαν υπόψη, εξετάσθηκαν και απορρίφθηκαν αιτιολογημένα οι προβληθέντες ισχυρισμοί, η εισήγηση δε της υπηρεσίας προς την επιτροπή επαναλαμβάνει όσα εκτίθενται στην προαναφερθείσα 6305/3595/12.6.2009 πράξη. Επομένως, τηρήθηκε η προβλεπόμενη στο άρθρο

6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας υποχρέωση της προηγούμενης κλήσης σε ακρόαση, ο δε περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

1. **ΕλΣυν 803, 791, 790, 789, 788, 787/2025** = Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 22 παρ. 4 του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου (π.δ. 774/1980, Α' 189, βλ. και άρθρο 38 παρ. 4 του ν. 4129/2013 «Κώδικας Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», Α' 52), θεσπίζεται υποχρέωση του αρμόδιου για τον καταλογισμό οργάνου του Ελεγκτικού Συνεδρίου να παραχωρήσει στον υπόλογο την ευχέρεια της προηγούμενης ακρόασης, πριν από την έκδοση της δυσμενούς γι' αυτόν πράξης του καταλογισμού. Έτσι, σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος («ελλείψεων»), ο υπόλογος καλείται, μέσω της έκδοσης σχετικού φύλλου μεταβολών και ελλείψεων (ΦΜΕ), πριν από την έκδοση της οικείας καταλογιστικής πράξης, να προβεί στην αναπλήρωσή του [βλ. και άρθρο 56 παρ. 2 του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο ν. 2362/1995 (περί Δημοσίου Λογιστικού)].
2. **ΕλΣυν 556/2025 = 11.** Με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, σύμφωνα με την οποία «[τ]ο δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο, που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του», καθιερώνεται, ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης δυσμενών για τον διοικούμενο διοικητικών πράξεων, η προηγούμενη ακρόαση αυτού. Ο σεβασμός του εν λόγω δικαιώματος προϋποθέτει: (α) ότι ο διοικούμενος γνωρίζει επαρκώς τα νομικά και πραγματικά δεδομένα, στα οποία στηρίζεται η σε βάρος του απειλή επιβολής του δυσμενούς διοικητικού μέτρου, (β) ότι παρέχεται σ' αυτόν η δυνατότητα να προβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς το μέτρο που επαπειλείται να ληφθεί σε βάρος του και (γ) ότι η διοικητική αρχή ενώπιον της οποίας ασκήθηκε το δικαίωμα ακρόασης αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή της εν όψει των προβληθέντων από τον διοικούμενο ισχυρισμών. Κατά συνέπεια, αν η διοίκηση παραβιάσει την ως άνω υποχρέωση και προβεί στην έκδοση της καταλογιστικής πράξης πριν κοινοποιηθεί σχετική πρόσκληση στον υποψήφιο για καταλογισμό για να εκφέρει τις απόψεις του ή πριν ικανοποιηθεί σχετικό αίτημα του τελευταίου για πλήρη ενημέρωσή του σχετικά με τα ζητήματα που τον βαρύνουν, τότε η καταλογιστική πράξη που εκδόθηκε σε βάρος του είναι ακυρωτέα λόγω παραβίασης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης (ΕλΣυν Ολ. 1731/2010, 1614/2011, 3853/2014, 740, 741, 1389/2018, 1882/2019, 201/2021).
3. **ΕλΣυν 1720/2024 = 17.** Με τον τρίτο πρόσθετο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος, 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και 7 της ΥΑ 14053/ΕΥΣ 1749/27.3.2008, το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι δεν παραβιάσθηκε το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του Δήμου Μαραθώνα, υπολαμβάνοντας ότι για το λυσιτελές της προβολής του σχετικού λόγου έπρεπε να έχει γίνει επίκληση στην έφεση των ισχυρισμών που ο οικονομικός φορέας θα προέβαλε στη Διοίκηση

	εάν είχε κληθεί να ασκήσει το σχετικό δικαίωμα. Τούτο, διότι η παράλειψη όλων των προηγούμενων της επιβολής δημοσιονομικής διόρθωσης σταδίων της διαδικασίας είναι τόσο ουσιώδης, που θα μπορούσε αυτοτελώς να οδηγήσει στην αποδοχή του οικείου λόγου έφεσης και κατά συνέπεια παρέλκει η απόδειξη της λυσιτέλειας του προβληθέντος λόγου, καθόσον χωρίς τη διενέργεια των απαιτούμενων διαδικαστικών πράξεων για την επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης και την πρόσβαση στον φάκελο δεν μπορεί να ασκηθεί λυσιτελώς το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης. (δ) Εν προκειμένω και επειδή στο εθνικό δίκαιο δεν υφίσταται ειδική διαδικασία (προδικασία) άσκησης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης πριν από την έκδοση της απόφασης, με την οποία ανακαλείται η πράξη ένταξης, η ΕΕΤΑΑ ΑΕ, κατ' εφαρμογή της επιταγής του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>,
4.	ΕΛΣυν 1497/2024 = 10. Με τη διάταξη του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u> [βλ. και άρθρο 6 του ν. 2690/1999 (Α' 45), με το άρθρο πρώτο του οποίου κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας], καθιερώνεται, ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης δυσμενών για τον διοικούμενο διοικητικών πράξεων, η προηγούμενη ακρόαση αυτού. Ειδικότερα, όσον αφορά στη διαδικασία καταλογισμού, σε περίπτωση διαπίστωσης από το αρμόδιο όργανο της ύπαρξης ελλείμματος, ο τύπος της προηγούμενης ακρόασης πληρούται, όταν ο διοικούμενος/υπόλογος καλείται πριν από την έκδοση της καταλογιστικής πράξης να αναπληρώσει το ποσό του ελλείμματος, οπότε μπορεί να λάβει γνώση όλων των εγγράφων του φακέλου και να διατυπώσει τις απόψεις του επί των διαπιστώσεων του διενεργηθέντος ελέγχου, επιδιώκοντας την αποτροπή έκδοσης της καταλογιστικής πράξης. Εάν η Διοίκηση παραβιάσει την ως άνω υποχρέωση και προβεί στην έκδοση της καταλογιστικής πράξης πριν παρασχεθεί στον καθ' ου ο καταλογισμός πραγματική δυνατότητα άμυνας, τότε η οικεία πράξη καταλογισμού καθίσταται ακυρωτέα (ΕΛΣυν Ολ. 177/2022, 207/2021, 1882/2019, 1389/2018). 11. Με τον δεύτερο κατά τη σειρά του αναιρετηρίου λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u> το δικάσαν Τμήμα απέρριψε τον προβληθέντα ενώπιόν του λόγο έφεσης περί παραβίασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, λόγω μη τήρησης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης της αναιρεσείουσας, διότι ουδέποτε κλήθηκε αυτή να αναπληρώσει το διαπιστωθέν έλλειμμα των 537.232,13 ευρώ πριν από τη διενέργεια της επίμαχης εγγραφής. Ούτε, άλλωστε, τέθηκε υπόψη της το ηλεκτρονικό αρχείο εξυπηρετούμενων παροχών του ΔΕΔΔΗΕ, στο οποίο στηρίχθηκε η εγγραφή αυτή. Συναφώς, προβάλλεται ότι ο σχετικός ισχυρισμός της, περί μη αποστολής σε αυτήν του εν λόγω αρχείου, μη νομίμως απορρίφθηκε με την αναιρεσιβαλλομένη, με την αιτιολογία ότι η αναιρεσείουσα δεν ανέφερε τι επιπλέον θα μπορούσε να προβάλει λυσιτελώς, αν είχε λάβει το ανωτέρω αρχείο, που θα απέτρεπε τον καταλογισμό. Τούτο, διότι το Τμήμα δεν έλαβε υπόψη τον ουσιώδη ισχυρισμό που είχε προβάλλει με την 213597/22.10.2012 αναφορά της, σύμφωνα με τον οποίο μη νομίμως η εγγραφή στον χρηματικό κατάλογο βασίσθηκε στο ως άνω ηλεκτρονικό αρχείο και όχι στις εκκαθαριστικές καταστάσεις της αναιρεσείουσας, άλλως, για τον λόγο αυτό, η αναιρεσιβαλλομένη προέβη σε παραμόρφωση του περιεχομένου αποδεικτικού εγγράφου, γεγονός που ιδρύει, σύμφωνα με το άρθρο 170 περ. ζ' του ν. 4700/2020, αυτοτελή λόγο αναίρεσης.

	13. Ενόψει των ανωτέρω, κατ' ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u> και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη ότι τηρήθηκε ο ουσιώδης τύπος του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης της αναιρεσείουσας πριν από τη διενέργεια της 972/2011.2012 εγγραφής στον χρηματικό κατάλογο του Δήμου, καθόσον από την υποβολή (και το κατά τα ανωτέρω περιγραφόμενο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση περιεχόμενο) της 213597/22.10.2012 αναφοράς της και της μεταγενέστερης 1080/5.11.2012 δήλωσης εκχώρησης ισόποσης απαίτησής της στην Τράπεζα Πειραιώς προς εξόφληση οφειλής ποσού 1.679.060,47 ευρώ, προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα γνώριζε επαρκώς την ακριβή αιτία και το ποσό του ελλείμματος που της αποδόθηκε και, με την ως άνω αναφορά της, προέβαλε τις απόψεις της τόσο ως προς την ύπαρξη, όσο και ως προς το ύψος του ελλείμματος. Εξάλλου, με την ένδικη αίτηση αναίρεσης ουδεμία αναφορά γίνεται στους ισχυρισμούς που η αναιρεσείουσα διατείνεται ότι εμποδίσθηκε να προβάλλει, ούτε υποστηρίζεται ότι ζητήθηκε από αυτήν πρόσβαση σε ειδικότερα στοιχεία του σχηματισθέντος φακέλου ή επιπρόσθετη προθεσμία για να εκθέσει τις απόψεις της και η Διοίκηση αρνήθηκε να της παράσχει (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1019/2022, σκ. 19).
5.	ΕλΣυν 1467/2024 = 12. Με τον δεύτερο λόγο της ένδικης αίτησης προβάλλεται, περαιτέρω, ότι με την προσβαλλόμενη απόφασή του και κατά το μέρος αυτής, με το οποίο απέρριψε ως αβάσιμο τον προβληθέντα ενώπιόν του από τον ήδη αναιρεσείοντα (τότε εκκαλούντα) ισχυρισμό περί παραβίασης κατά την έκδοση της εκκληθείσας 433/2011 απόφασης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. του δικαιώματός του της προηγούμενης ακρόασης, το δικάσαν Τμήμα έσφαλε κατά την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>. 13. Ο προαναφερόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, όπως ορθώς κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, η εκκληθείσα απόφαση της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. εκδόθηκε κατόπιν ασκηθείσας από τον ίδιο ενστάσεως, στο πλαίσιο της οποίας είχε την ευχέρεια να εκθέσει τις απόψεις του, επί τη βάσει των προσκομισθέντων από τον ίδιο στοιχείων και εγγράφων για την επανεξέταση της συνταξιοδοτικής του υπόθεσης, με αποτέλεσμα να μην είναι απαιτητή η τήρηση του τύπου της προηγούμενης ακρόασης (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1974/2021).
6.	ΕλΣυν 1460/2024 = 9. Με τη διάταξη του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u> [βλ. και άρθρο 6 του ν. 2690/1999 (Α' 45), με το άρθρο πρώτο του οποίου κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας], καθιερώνεται, ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης δυσμενών για τον διοικούμενο διοικητικών πράξεων, η προηγούμενη ακρόαση αυτού. Ειδικότερα, όσον αφορά στη διαδικασία καταλογισμού, σε περίπτωση διαπίστωσης από το αρμόδιο όργανο της ύπαρξης ελλείμματος, ο τύπος της προηγούμενης ακρόασης πληρούται, όταν ο διοικούμενος/υπόλογος καλείται πριν από την έκδοση της καταλογιστικής πράξης να αναπληρώσει το ποσό του ελλείμματος, οπότε μπορεί να λάβει γνώση όλων των εγγράφων του φακέλου και να διατυπώσει τις απόψεις του επί των διαπιστώσεων του διενεργηθέντος ελέγχου, επιδιώκοντας την αποτροπή έκδοσης της καταλογιστικής πράξης. Εάν η Διοίκηση παραβιάσει την ως άνω υποχρέωση και προβεί στην έκδοση της καταλογιστικής πράξης πριν παρασχεθεί στον καθ' ου ο καταλογισμός πραγματική δυνατότητα άμυνας, τότε η οικεία πράξη καταλογισμού καθίσταται ακυρωτέα (ΕλΣυν Ολ. 177/2022, 207/2021, 1882/2019, 1389/2018). Πλημμέλειες κατά τη διαδικασία τήρησης του εν λόγω τύπου επιδρούν στο κύρος του επιγενόμενου καταλογισμού, εφόσον κριθεί, ύστερα από συνεκτίμηση των νομικών και πραγματικών δεδομένων της εκάστοτε υπόθεσης, ότι έθιξαν ουσιωδώς τα δικαιώματα άμυνας του καθ' ου ο καταλογισμός, υπό την έννοια ότι τον περιήγαγαν σε κατάσταση

αντικειμενικής αδυναμίας να προβάλει στον κατάλληλο χρόνο ισχυρισμούς που θα μπορούσαν να διαφοροποιήσουν την κρίση του καταλογίζοντος οργάνου (ΕλΣυν Ολ. 207/2021, 747/2020, 1882/2019). Για το λυσιτελές της προβολής λόγου έφεσης περί μη τήρησης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης, απαιτείται αναφορά των ισχυρισμών που ο διοικούμενος θα προέβαλε ενώπιον της Διοίκησης, εάν είχε κληθεί, και οι οποίοι είναι ουσιώδεις, υπό την έννοια ότι θα μπορούσαν να ασκήσουν επιρροή στη λήψη της σχετικής απόφασης καταλογισμού και να οδηγήσουν σε διαφορετικό αποτέλεσμα (ΕλΣυν Ολ. 1019/2022, 207/2021, 1882/2019, 2927/2015, 4328/2014, 2325/2012).

10. Α. Με τον δεύτερο κατά τη σειρά του αναιρετηρίου λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος και με πλημμελή αιτιολογία το δικάσαν Τμήμα απέρριψε τον προβληθέντα ενώπιόν του λόγο έφεσης περί παραβίασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, λόγω μη τήρησης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης της αναιρεσείουσας, διότι ουδέποτε κλήθηκε αυτή να αναπληρώσει το διαπιστωθέν έλλειμα των 530.515,67 ευρώ πριν από τη διενέργεια της επίμαχης εγγραφής, ούτε, άλλωστε, τέθηκε υπόψη της το ηλεκτρονικό αρχείο εξυπηρετούμενων παροχών του ΔΕΔΔΗΕ, στο οποίο στηρίχθηκε η εγγραφή αυτή. Συναφώς, προβάλλεται ότι ο σχετικός ισχυρισμός της, περί μη αποστολής σε αυτήν του εν λόγω αρχείου, μη νομίμως απορρίφθηκε με την αναιρεσιβαλλομένη, με την αιτιολογία ότι η αναιρεσείουσα δεν ανέφερε τι επιπλέον θα μπορούσε να προβάλει λυσιτελώς, αν είχε λάβει το ανωτέρω αρχείο, που θα απέτρεπε τον καταλογισμό. Τούτο, διότι το Τμήμα δεν έλαβε υπόψη τον ουσιώδη ισχυρισμό που είχε προβάλλει με την 213617/22.10.2012 αναφορά της, σύμφωνα με τον οποίο μη νομίμως η εγγραφή στον χρηματικό κατάλογο βασίσθηκε στο ως άνω ηλεκτρονικό αρχείο και όχι στις εκκαθαριστικές καταστάσεις της αναιρεσείουσας, άλλως, για τον λόγο αυτό, η αναιρεσιβαλλομένη προέβη σε παραμόρφωση του περιεχομένου αποδεικτικού εγγράφου, γεγονός που ιδρύει, σύμφωνα με το άρθρο 170 περ. ζ' του ν. 4700/2020, αυτοτελή λόγο αναίρεσης.

7. **ΕλΣυν 1206/2024 = 41.** Από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος επιβάλλεται η προηγούμενη κλήση σε ακρόαση του προσώπου εις βάρος του οποίου πρόκειται να εκδοθεί καταλογιστική πράξη, όταν ο καταλογισμός ερείδεται σε στοιχεία άμεσα συνδεόμενα με την υποκειμενική συμπεριφορά του και εξαρτάται από τον βαθμό της υπαιτιότητάς του. Δεν απαιτείται επομένως ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας για την έκδοση των πράξεων αυτών η τήρηση του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης του καταλογιζομένου και δεν συντρέχει παραβίαση του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος λόγω παράλειψής της, όταν οι καταλογιστικές αυτές πράξεις εκδίδονται βάσει αντικειμενικών αποκλειστικά στοιχείων, ανεξάρτητων από την υποκειμενική συμπεριφορά του καθ' ου ο καταλογισμός, και κατά δεσμία αρμοδιότητα του καταλογίζοντος οργάνου (ΕλΣυν Ολ. 287/2017, σκ. 16).

44. Ανεξαρτήτως των ανωτέρω, το δικάσαν Τμήμα δεν έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, διότι, όπως έγινε ήδη δεκτό (σκ. 16), η επίμαχη καταλογιστική πράξη εκδόθηκε κατά δεσμία αρμοδιότητα και στηρίχθηκε σε αντικειμενικά δεδομένα, καθώς συνιστά απόρροια της ανάκλησης του διορισμού της αναιρεσείουσας λόγω παραποιημένου δικαιολογητικού του διορισμού της, ενώ το ύψος του ποσού του καταλογισμού προσδιορίσθηκε με βάση τα στοιχεία του Γραφείου Μισθοδοσίας του Νοσοκομείου ως προς τις καταβληθείσες σε αυτήν αποδοχές, με αποτέλεσμα να μην απαιτείται εν προκειμένω η τήρηση του τύπου της προηγούμενης ακρόασης

	(πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1974/2021 σκ. 23-24, 287/2017, σκ. 22). Ειδικότερα, στον βαθμό που η καταλογιστική πράξη ήταν αυτόθροη συνέπεια της ανάκλησης του διορισμού της αναιρεσεύουσας, η δε διάταξη, κατ' εφαρμογή της οποίας αυτή εκδόθηκε (άρθρο 33 παρ. 2 περ. β' του ν. 2362/1995), δεν κατέλειπε περιθώριο εκτίμησης στο καταλογίζον όργανο να προσδιορίσει το κατάλληλο, κατά την κρίση του, ύψος του προς καταλογισμό ποσού, η ανάπτυξη των απόψεών της θα ήταν αλυσιτελής, αφού, ενόψει των ως άνω ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, δεν θα μπορούσε να αποτρέψει την έκδοση της εν λόγω πράξης ή να επηρεάσει το περιεχόμενο αυτής και, ως εκ τούτου, να οδηγήσει σε διαφορετικό αποτέλεσμα (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 549/2023, σκ. 7-8, 768/2021, σκ. 40, 1024/2019, σκ. 29, 1882/2019, σκ. 9). Ενόψει αυτών, ο σχετικός λόγος αναίρεσης τυγχάνει, σε κάθε περίπτωση, απορριπτέος ως αβάσιμος.
8.	ΕλΣυν 705/2024 = 27. Με τη διάταξη του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>, σύμφωνα με την οποία «[τ]ο δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο, που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του», καθιερώνεται, ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης δυσμενών για τον διοικούμενο διοικητικών πράξεων, η προηγούμενη ακρόαση αυτού. Ο σεβασμός του εν λόγω δικαιώματος προϋποθέτει: (α) ότι ο διοικούμενος γνωρίζει επαρκώς τα νομικά και πραγματικά δεδομένα, στα οποία στηρίζεται η σε βάρος του απειλή επιβολής του δυσμενούς διοικητικού μέτρου, (β) ότι παρέχεται σ' αυτόν η δυνατότητα να προβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς το μέτρο που επαπειλείται να ληφθεί σε βάρος του και (γ) ότι η διοικητική αρχή ενώπιον της οποίας ασκήθηκε το δικαίωμα ακρόασης αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή της εν όψει των προβληθέντων από τον διοικούμενο ισχυρισμών. Κατά συνέπεια, αν η διοίκηση παραβιάσει την ως άνω υποχρέωση και προβεί στην έκδοση της καταλογιστικής πράξης πριν κοινοποιηθεί σχετική πρόσκληση στον υποψήφιο για καταλογισμό για να εκφέρει τις απόψεις του ή πριν ικανοποιηθεί σχετικό αίτημα του τελευταίου για πλήρη ενημέρωσή του σχετικά με τα ζητήματα που τον βαρύνουν, τότε η καταλογιστική πράξη που εκδόθηκε σε βάρος του είναι ακυρωτέα λόγω παραβίασης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης (ΕλΣυν Ολ. 1731/2010, 1614/2011, 3853/2014, 740, 741, 1389/2018, 1882/2019, 201/2021). 29. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ο λόγος έφεσης, με τον οποίο ο αναιρεσειών προέβαλε στην κατ' έφεση δίκη ότι, κατά παράβαση του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>, δεν κλήθηκε να υποβάλει τις απόψεις του πριν από την έκδοση της καταλογιστικής απόφασης σε βάρος του και ότι ουδέποτε του γνωστοποιήθηκαν τα έγγραφα που αναφέρονται στην πράξη αυτή και ελήφθησαν υπόψη για την έκδοσή της προκειμένου να παράσχει λυσιτελώς τις αναγκαίες εξηγήσεις, απορρίφθηκε ως αβάσιμος. Τούτο δε, με την αιτιολογία ότι η καταλογιστική αυτή απόφαση στηρίχθηκε στην αντικειμενική διαπίστωση από την αρμόδια υπηρεσία της αχρεώστητης καταβολής στον αναιρεσειόντα αποδοχών που υπερέβαιναν το καθοριζόμενο στον νόμο ανώτατο όριο αυτών και ως εκ τούτου δεν ήταν επιβεβλημένη κατ' άρθρο <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u> η κλήση του προς ακρόαση, ενώ σε κάθε περίπτωση πριν από την έκδοση της καταλογιστικής απόφασης κοινοποιήθηκαν σε αυτόν με συστημένη επιστολή το ΔΥ5α/Γ.Π.οικ.31032/17.3.2011 και το β3γ/ΕΜΠ.226/24.1.2017 έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικού του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με τα οποία κλήθηκε να επιστρέψει το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό.

	30. Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ο τέταρτος και πέμπτος λόγος της κρινόμενης αίτησης, σύμφωνα με τους οποίους το δικάσαν Τμήμα κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u> δέχθηκε ότι δεν ήταν υποχρεωτική η τήρηση του ουσιώδους τύπου της προηγούμενης ακρόασης του αναιρεσιβλήτος πριν από την έκδοση της καταλογιστικής πράξης σε βάρος του είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι. Τούτο διότι ο επίμαχος καταλογισμός εκδόθηκε βάσει αντικειμενικών δεδομένων ανεξάρτητων από την υποκειμενική συμπεριφορά του και ως εκ τούτου, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγηθείσα σκέψη 28, η διοίκηση δεν είχε υποχρέωση να τον καλέσει να εκθέσει τις απόψεις του πριν από την έκδοση της καταλογιστικής πράξης σε βάρος του ούτε να τον ενημερώσει για τα έγγραφα και στοιχεία του διοικητικού φακέλου του ελέγχου που έλαβε χώρα πριν από τον καταλογισμό του.
9.	ΕλΣυν 379/2024 = 21. Περαιτέρω, η κατά τα ανωτέρω κλήση του ελεγχόμενου προς υποβολή αντιρρήσεων συνιστά υλοποίηση του συνταγματικού δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης, σύμφωνα με το άρθρο <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>. Ειδικότερα, το δικαίωμα υποβολής αντιρρήσεων αποβλέπει στην παροχή της δυνατότητας στον ελεγχόμενο, τον οποίο αφορά η δυσμενής διοικητική πράξη, να προβάλλει συγκεκριμένους ισχυρισμούς ενώπιον του αρμοδίου οργάνου, ούτως ώστε να επηρεάσει τη λήψη από το όργανο αυτό της σχετικής απόφασης, ύστερα από διαφορετική παρουσίαση ή εκτίμηση του πραγματικού υλικού. Συνεπώς, το ως άνω δικαίωμα συνδέεται με την εκτίμηση και αξιολόγηση ζητημάτων πραγματικού, που είναι ουσιώδη για τη νόμιμη έκδοση ορισμένης διοικητικής πράξης. Σε περίπτωση δε που το επίμαχο πραγματικό αφορά στην τέλεση διοικητικής παράβασης, η οποία αποτελεί έρεισμα για την έκδοση σε βάρος του ίδιου προσώπου πράξεων με διαφορετικό ρυθμιστικό περιεχόμενο, το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης παρέχεται, κατ' αρχήν, άπαξ σε σχέση με τα οικεία ζητήματα πραγματικού. Συνεπώς, εφόσον έχει τηρηθεί ο τύπος της προηγούμενης ακρόασης στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης από τη Διοίκηση ορισμένης δυσμενούς διοικητικής πράξης, η οποία στηρίζεται (και) στην τέλεση από τον ελεγχόμενο διοικητικής παράβασης, δεν απαιτείται να του δοθεί εκ νέου η δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του για τη διάπραξη της παράβασης, πριν από την έκδοση σε βάρος του άλλης πράξης, η νομιμότητα της οποίας προϋποθέτει τη διαπίστωση της ίδιας παράβασης (πρβλ. ΣτΕ 1620/2017).
10.	ΕλΣυν 1321/2023 = 12. Από τη διάταξη του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>, σε συνδυασμό με το άρθρο 22 παρ. 4 του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου (π.δ. 774/1980, Α' 189), που ορίζει ότι «Δια τας κατά την επεξεργασίαν των λογαριασμών διαπιστουμένας ελλείψεις ή γεννωμένας αμφιβολίας συντάσσεται φύλλον μεταβολών και ελλείψεων αποστελλόμενον αρμοδίως διά την αναπλήρωσιν των διαπιστουμένων ελλείψεων και παροχήν των απαιτούμενων πληροφοριών κ.λπ., τασσομένης προς τούτο προθεσμίας ουχί ανωτέρας των 15 ημερών, ήτις δύναται να παραταθή επί εύλογον χρόνον», θεσπίζεται υποχρέωση του αρμόδιου για τον καταλογισμό οργάνου του Ελεγκτικού Συνεδρίου να παραχωρήσει στον υπόλογο την ευχέρεια της προηγούμενης ακρόασης, πριν από την έκδοση της δυσμενούς γι' αυτόν πράξης του καταλογισμού. Έτσι, σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος («ελλείψεων»), ο υπόλογος καλείται, μέσω της έκδοσης σχετικού φύλλου μεταβολών και ελλείψεων (ΦΜΕ), πριν από την έκδοση της οικείας καταλογιστικής πράξης, να προβεί στην αναπλήρωσή του [βλ. και άρθρο 56 παρ. 2 του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο ν. 2362/1995 (περί Δημοσίου Λογιστικού)].

11.	ΕΛΣυν 891/2023 = 5. Με τη διάταξη του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u> και του άρθρου 6 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999) θεσπίζεται η υποχρέωση της Διοίκησης να παρέχει στο προς καταλογισμό πρόσωπο την ευχέρεια να ασκήσει το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασής του πριν από την έκδοση της δυσμενούς γι' αυτόν διοικητικής πράξης του καταλογισμού. Η πρόσκληση για την άσκηση του ανωτέρω ατομικού δικαιώματος δεν απαιτείται να περιβληθεί ορισμένο πανηγυρικό τύπο. Αρκεί η με κάθε δυνατό τρόπο παροχή στον ενδιαφερόμενο της ευχέρειας να αμυνθεί επί των διαπιστώσεων και πορισμάτων του διοικητικού οργάνου και να προβάλει τις απόψεις και τους ισχυρισμούς του. Όταν πρόκειται δε για την έκδοση καταλογιστικής πράξης λόγω διαπιστωθέντος ελλείμματος, ο ανωτέρω τύπος της προηγούμενης ακρόασης πληρούται εφόσον, προ της εκδόσεώς της, ο υπόλογος ή ο μετ' αυτού «συνευθυνόμενος» καλείται στο πλαίσιο των ρυθμίσεων του άρθρου 56 παρ. 2 του ν. 2362/1995, να αναπληρώσει το συγκεκριμένο έλλειμμα και, λαμβάνοντας γνώση όλων των εγγράφων του φακέλου, να προβάλει εξαντλητικά τις απόψεις του τόσο για την ύπαρξη όσο και για το ύψος του ελλείμματος, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο κρίσιμο έγγραφο ή διαπίστωση, στην οποία έχει καταλήξει ο Επιθεωρητής, χωρίς να απαιτείται, για την πλήρωση του ανωτέρω δικαιώματος ακρόασης, να υπάρχει στο σώμα της απόφασης καταλογισμού η ρητή απόρριψη με ειδική αιτιολογία των απόψεων του υπολόγου ή «συνευθυνομένου» που περιήλθαν στον αρμόδιο οικονομικό επιθεωρητή και λήφθηκαν υπόψη από αυτόν πριν από την έκδοση της οικείας καταλογιστικής απόφασης (ΕΛΣυν ΟΛ. 1456/2008, 1716/2009, 462/2010, 1034/2011, 740/2018).
12.	ΕΛΣυν 549/2023 = 5. Με τη διάταξη του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>, σύμφωνα με την οποία «[τ]ο δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο, που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του», καθιερώνεται, ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης δυσμενών για τον διοικούμενο διοικητικών πράξεων, η προηγούμενη ακρόαση αυτού. Ο σεβασμός του εν λόγω δικαιώματος προϋποθέτει: (α) ότι ο διοικούμενος γνωρίζει επαρκώς τα νομικά και πραγματικά δεδομένα, στα οποία στηρίζεται η σε βάρος του απειλή επιβολής του δυσμενούς διοικητικού μέτρου, (β) ότι παρέχεται σ' αυτόν η δυνατότητα να προβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς το μέτρο που επαπειλείται να ληφθεί σε βάρος του και (γ) ότι η διοικητική αρχή ενώπιον της οποίας ασκήθηκε το δικαίωμα ακρόασης αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή της εν όψει των προβληθέντων από τον διοικούμενο ισχυρισμών. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι η διοίκηση οφείλει, πριν λάβει εις βάρος διοικουμένου δυσμενές μέτρο όπως ο καταλογισμός, να τον ενημερώνει προσηκόντως παρέχοντας σ' αυτόν δυνατότητα πρόσβασης στον φάκελο της υπόθεσής του, έτσι ώστε να δύναται ο τελευταίος να ασκήσει λυσιτελώς το δικαίωμα σε προηγούμενη ακρόαση και συνακόλουθα τα δικαιώματα άμυνας αυτού.
13.	ΕΛΣυν 549/2023 = 5. Με τη διάταξη του άρθρου <u>20</u> παρ. 2 του <u>Συντάγματος</u>, σύμφωνα με την οποία «[τ]ο δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο, που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του», καθιερώνεται, ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης δυσμενών για τον διοικούμενο διοικητικών πράξεων, η προηγούμενη ακρόαση αυτού. Ο σεβασμός του εν λόγω δικαιώματος προϋποθέτει: (α) ότι ο διοικούμενος γνωρίζει επαρκώς τα νομικά και πραγματικά δεδομένα, στα οποία στηρίζεται η σε βάρος του απειλή επιβολής του δυσμενούς διοικητικού μέτρου, (β) ότι παρέχεται σ' αυτόν η δυνατότητα να προβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς το μέτρο που επαπειλείται να ληφθεί σε βάρος του και (γ) ότι η διοικητική αρχή ενώπιον της οποίας

ασκήθηκε το δικαίωμα ακρόασης αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή της εν όψει των προβληθέντων από τον διοικούμενο ισχυρισμών. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι η διοίκηση οφείλει, πριν λάβει εις βάρος διοικουμένου δυσμενές μέτρο όπως ο καταλογισμός, να τον ενημερώνει προσηκόντως παρέχοντας σ' αυτόν δυνατότητα πρόσβασης στον φάκελο της υπόθεσής του, έτσι ώστε να δύναται ο τελευταίος να ασκήσει λυσιτελώς το δικαίωμα σε προηγούμενη ακρόαση και συνακόλουθα τα δικαιώματα άμυνας αυτού.

13. Περαιτέρω, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκε μεταξύ άλλων και ο προβληθείς από την εκκαλούσα και ήδη αναιρεσεΐουσα λόγος έφεσης, κατά τον οποίο «η προσβαλλόμενη καταλογιστική απόφαση εκδόθηκε, κατά παράβαση του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος, χωρίς προηγουμένως να κληθεί να εκφράσει τις απόψεις της αναφορικά με το αποδιδόμενο σ' αυτήν έλλειμμα και χωρίς να τεθούν υπόψη της οι πορισματικές εκθέσεις, ώστε να παρασχεθεί σε αυτήν η δυνατότητα να αναπτύξει λυσιτελώς τις απόψεις της επί των διαπιστωθεισών παραβάσεων». Και τούτο με την αιτιολογία ότι η άσκηση του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης αποβλέπει στην παροχή της δυνατότητας στο πρόσωπο, στο οποίο αφορά η δυσμενής διοικητική πράξη, να προβάλει συγκεκριμένους ισχυρισμούς ενώπιον του αρμοδίου οργάνου, ούτως ώστε να επηρεάσει τη λήψη από το όργανο αυτό της σχετικής απόφασης, ύστερα από διαφορετική εμφάνιση ή εκτίμηση του πραγματικού της υπόθεσης. Ενόψει τούτων, για το λυσιτελές της προβολής της αιτίας της μη τήρησης του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης, ως λόγου παράβασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που συνεπιφέρει την ακυρότητα της καταλογιστικής απόφασης, απαιτείται και παράλληλη αναφορά των συγκεκριμένων ισχυρισμών που οι εκκαλούντες θα προέβαλαν εάν είχαν κληθεί ενώπιον της Διοίκησης. Με βάση τις παραδοχές αυτές το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι στην προκειμένη περίπτωση η εκκαλούσα γενικώς και αορίστως επικαλείται την παραβίαση της αρχής της προηγούμενης ακρόασης κατά την έκδοση της καταλογιστικής πράξης από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης, χωρίς να αναφέρει παράλληλα στο δικόγραφο της έφεσής της συγκεκριμένους ισχυρισμούς που θα προέβαλε ενώπιον της Διοίκησης με στόχο την αποτροπή της έκδοσης της ένδικης καταλογιστικής πράξης.

14. Με λόγο αναίρεσης, που κατ' εκτίμηση του δικογράφου της κρινόμενης αίτησης, όπως παραδεκτώς συμπληρώνεται με τα εμπροθέσμως κατατεθέντα από 27.11.2018 και 19.5.2021 υπομνήματα, προβάλλεται από την αναιρεσεΐουσα, υποστηρίζεται ότι το δικάσαν Τμήμα κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας απέρριψε τον λόγο έφεσης περί παραβίασης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης με την αναφερόμενη στην προηγούμενη σκέψη αιτιολογία, μη δεχόμενο αφενός ότι οι διατάξεις αυτές θεμελιώνουν την υποχρέωση της Διοίκησης σε προηγούμενη του καταλογισμού κλήτευση προς ακρόαση και παροχή της δυνατότητας πρόσβασης στον διοικητικό φάκελο, η οποία (υποχρέωση) παραβιάσθηκε εν προκειμένω και κατά τα δύο σκέλη της, χωρίς τούτο να αμφισβητείται, και αφετέρου παραβλέποντας τους ουσιώδεις επί της υπόθεσης ισχυρισμούς που αναπτύσσονται εκτενώς και με σαφήνεια στο δικόγραφο της έφεσης.

II. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (2023-2025)

ΝΟΜΙΚΗ ΒΒΛΙΟΘΗΚΗ

1. Βλαχόπουλος Σπ., Κοντιάδης Ξ., Τασόπουλος Γ., Σύνταγμα - Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024, σελ. 387 επ.

III. ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ (2023-2025)

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1. Η τμηματική καταβολή του παραβόλου στο πεδίο των φορολογικών διαφορών - Απαιτείται κλήση του διαδίκου κατ' άρθρο 139Α του ΚΔΔ; - Τσούγκος Σ.-Αιμ., Τσινασλανίδου Αν., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 6/2025, σελ. 521 - 525
2. Δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης των δικηγόρων στις δημόσιες υπηρεσίες - Πιτσιρίκος Γ., ΤΝΠ QUALEX, ΠειρΝομ, 2/2025, σελ. 125 - 142
3. Οι πρόσφατες παρεμβάσεις στους ποινικούς κώδικες: Το αποτύπωμα του ν. 5090/2024 στην ποινική δικονομία - Παπαδαμάκης Αδ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 1/2025, σελ. 9 - 14
4. Παρατηρήσεις στην ΑΣΕΑΔ 60/2024 - Ανεξαρτησία απόφασης ΑΣΕΑΔ για αθλητικό πειθαρχικό παράπτωμα από αθωωτική ποινική απόφαση - Νασιίδου Ευ., ΤΝΠ QUALEX, ΑθληΔικ, 3/2024, σελ. - - ψηφιακό τεύχος
5. Έννοια και χαρακτηριστικά της προσωρινής δικαστικής προστασίας στον διοικητικό καταναγκασμό - Διαμαντής Ευ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 12/2024, σελ. 1145 - 1150
6. Προσωρινή προστασία στις Δημόσιες Συμβάσεις - La réforme à la recherche de l' efficacité perdue - Βλάχου-Βλαχοπούλου Μ.-Χρ., ΤΝΠ

QUALEX, ΘΠΔΔ, 12/2024, σελ. 1151 - 1159

7. Η ποινική προστασία των δασών και αναδασωτέων εκτάσεων ως συνάρτηση των προστατευτικών ρυθμίσεων του διοικητικού δικαίου - Γαλάνης Π., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 10/2024, σελ. 945 - 956 παρ. 2
8. Παρατηρήσεις στην ΣτΕ 119/2024 - Το ζήτημα του αυτεπάγγελτου ή μη δικαστικού ελέγχου του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης - Χλύκα Φ., ΤΝΠ QUALEX, ΠερΔικ, 3/2024, σελ. 383 - 385 παρ. 2
9. Η δημοσιότητα των ποινικών υποθέσεων στην προδικασία - Η πρόκληση εξισορρόπησης της ελευθερίας της έκφρασης, του τεκμηρίου της αθωότητας και του δικαιώματος πρόσβασης στη δικαιοσύνη - Σαχουλίδου Αθ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 7/2024, σελ. 641 - 653
10. Πόθεν έσχες και ποινική ευθύνη υπό το πρίσμα του Ν 5026/2023 - Παπαδημητράκης Γ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 6/2024, σελ. 530 - 540
11. Η ψηφιακή διοικητική διαδικασία και ο έλεγχος αυτής - Παρατηρήσεις - Γαλάνη Ευ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 4/2024, σελ. 410 - 414 παρ. 2
12. Παρατηρήσεις στην ΤρΔΠρΑθ 1253/2024 - Ανάκληση νόμιμης διοικητικής πράξης και αποκλεισμός αποζημίωσης κατ' άρθρο 105 ΕισΝΑΚ - Χατζηδάκης Χ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 3/2024, σελ. 255 - 261 παρ. 2
13. Παρατηρήσεις στην ΔΕΦΑθ 3378/2023 - Αστική ευθύνη του εΕΦΚΑ για αποζημίωση λόγω καθυστέρησης στον προσδιορισμό του χρόνου ασφάλισης - Αγγελοπούλου Ολ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 2/2024, σελ. 174 - 176
14. Παρατηρήσεις στην ΣτΕ 2165/2023 (7μ) - Το Συμβούλιο της Επικρατείας ως διαρκής δικονομικός νομοθέτης - Με αφορμή τις αποφάσεις ΣτΕ 636/2021 και 2165/2023 - Πρεβεδούρου Ευ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 1/2024, σελ. 54 - 63
15. Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1443/2023 - Υποχρέωση κατάθεσης ενός μόνο παραβόλου για την παραδεκτή άσκηση ένδικου μέσου επί περισσότερων διαδίκων, ακόμη και αν αυτοί δεν συνδέονται με δεσμό ομοδικίας - Ευθυμίου Χρ., ΤΝΠ QUALEX, ΕΦΑΠΟΛΔ, 1/2024, σελ. 75 - 76
16. Η ειδική ανακριτική πράξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών ή των δεδομένων θέσης και κίνησης αυτών - Παπαδημητράκης Γ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 11/2023, σελ. 1198 - 1209

17. Η διοικητική διαδικασία ως παράγων ενδυνάμωσης του κράτους δικαίου - Πρεβεδούρου Ευ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 6/2023, σελ. 601 - 613 παρ. 2
18. Παρατηρήσεις στην ΣτΕ ΟΛ 2559/2022 - Ζητήματα δικαιοδοσίας στη δίκη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης - Γαλάνης Π., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 6/2023, σελ. 688 - 691
19. Προθεσμία κατάθεσης έφεσης με ηλεκτρονικά μέσα μετά το Ν 4267/2014 - Με αφορμή την ΤρΕφΠειρ 106/2022 - Σημαιοφορίδου Κ., ΤΝΠ QUALEX, ΕΦΑΠΟΛΔ, 5/2023, σελ. 617 - 627
20. Παρατηρήσεις στην ΔΕΦΑΘ 810/2022 (Ακυρ) - Η εφαρμογή της αρχής της προηγούμενης ακρόασης κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού - Ζαβολάκης Αγγ., ΤΝΠ QUALEX, ΑθληΔικ, 1/2023, σελ. 98 - 101 παρ. 2
21. Αποκλεισμός του ανασταλτικού αποτελέσματος της έφεσης (άρ. 187 § 6 ΠΚ): αναδρομικότητα και τεκμήριο αθωότητας - Με αφορμή την ΕφΠειρ 393/2022 - Φυτράκης Ευτ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 1/2023, σελ. 16 - 21

IV. ΛΟΙΠΑ ΕΓΓΡΑΦΑ (2023-2025)

1. ΓνωμΝΣΚ 90/2023 Δικαίωμα γνώσης διοικητικών εγγράφων τρίτου προσώπου - Έννομο συμφέρον κατηγορουμένου για συκοφαντική δυσφήμιση να πληροφορηθεί και να λάβει αντίγραφα άδειας περί άσκησης δεύτερης εργασίας του εγκαλούντος ως υπαλλήλου του Δημοσίου